

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

**Факультет соціальних комунікацій і
музейно-туристичної діяльності**

Кафедра туристичного бізнесу

ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу

Харків, ХДАК, 2023

УДК 338.483(477)(073)

Т 87

Друкується за рішенням науково-методичної ради Харківської державної академії культури
(Протокол №10 від 20.04.2023 р.)

Рецензенти:

Соляник А.А., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХДАК.

Гапоненко Г. І., к.е.н., доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Укладач:

Божко Любов Дмитрівна, доктор культурології, завідувач кафедри туристичного бізнесу

Туристські ресурси України: програма та навчально-методичні матеріали для бакалаврів 2 курсу спец. 242 «Туризм і рекреація», освітня програма «Туризмознавство» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т соц. комунікацій і музейно-туристич. діяльності, Каф. туристичного бізнесу ; [уклад. Л. Д. Божко]. — Харків : ХДАК, 2023. — 23 с.

Навчальний курс «Туристські ресурси України» забезпечує формування теоретичних знань з сучасного стану туристських ресурсів України і практичних навичок управлінської діяльності в сфері туризму. Зокрема, знайомить з природними, історико-культурними та соціально-економічними ресурсами, необхідними для здійснення туристської діяльності.

УДК 338.483(477)(073)

© Харківська державна академія культури, 2023 р.

© Л.Д. Божко, 2023 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань - 24 Сфера обслуговування Спеціальність - 242 «Туризм і рекреація»	обов'язкова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання курсова робота або аналоги (назва) Загальна кількість годин - 150	Освітньо-професійна програма - туризмознавство	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
З них: для денної форми навчання: аудиторних – 75 самостійної роботи – 75	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)	30 год.	.
		Практичні, семінарські	
		45 год.	
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		75 год.	
		Індивідуальні завдання: - год.	
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 75/75

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Туристські ресурси України» вивчається в другому семестрі в перший рік підготовки бакалаврів з туризму. Загальна кількість кредитів - 5. Кількість аудиторних годин - 75.

Метою викладання навчальної дисципліни «Туристичні ресурси України» є вивчення туристичних ресурсів України для створення конкурентоспроможного національного турпродукту; формування у студентів фахового світогляду, базового рівня знань стосовно геопросторових аспектів організації, розвитку і функціонування національного туристично-рекреаційного комплексу.

Основними завданнями навчальної дисципліни є теоретична і практична підготовка майбутніх туризмознавців з питань:

- вивченні теоретичних основ дисципліни, її понятійно-термінологічного апарату;
- пізнанні закономірностей розміщення, особливості структури, потенційні запаси та сучасний рівень використання різноманітних видів рекреаційних й туристичних ресурсів;
- вивченні функціонування і розвитку територіально-рекреаційних систем;
- характеристики окремих туристичних регіонів України;
- виявленні основних проблем та перспектив розвитку туристичної індустрії України.

У відповідності до Освітньої програми «Туризмознавство» навчальна дисципліна «Туристські ресурси України» формує наступні компетентності та програмні результати навчання:

а) компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи.
Загальні компетентності	ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК13. Здатність планувати та управляти часом
Професійні (фахові) компетентності	ФК1. Знання і розуміння предметної області своєї професії та специфіки професійної діяльності ФК3. Здатність аналізувати туристичний потенціал територій ФК4. Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору, аналізувати

	діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління ФК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства/
--	---

б) результати навчання:

Когнітивна (пізнавальна сфера)	<p>ПРН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.</p> <p>ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.</p> <p>ПРН3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.</p> <p>ПРН9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.</p>
Психомоторна сфера	<p>ПРН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.</p> <p>ПРН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.</p> <p>ПРН19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.</p>

Засобом оцінювання та методом демонстрування результатів навчання виступає екзамен.

Політика дисципліни

1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не відпрацювання студентом усіх передбачених т.предметн занять до екзамену він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують.

2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним,

поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на іспиті.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

2. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Науково-методичні засади вивчення туристичних ресурсів

Тема 1. Туристичні ресурси України як навчальна дисципліна. Тенденції розвитку туризму

Мета та завдання дисципліни. Форми організації занять з навчальної дисципліни. Поняття туристичних ресурсів. Географічні аспекти формування туристичних ресурсів України.

Тема 2. Класифікація туристичних ресурсів

Основні підходи до класифікації туристичних ресурсів. Класифікація туристичних ресурсів. Загальна характеристика туристичних ресурсів України. Туристичні регіони і райони України..

Тема 3. Комплексна оцінка туристичних ресурсів України

РОЗДІЛ 2. Характеристика туристичних ресурсів України

Тема 4. Природні туристичні ресурси України

Структура природних ресурсів. Природно-географічні туристичні ресурси. Кліматичні та водні рекреаційно-туристичні ресурси України. Лісові рекреаційно-туристичні ресурси України. Спелеоресурси України. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси. Поняття природно-заповідного фонду України.

Тема 5. Історико-культурні ресурси України

Загальна характеристика культурно-історичних рекреаційних ресурсів. Пам'ятки історії України. Пам'ятки археології України. Пам'ятки містобудування та архітектури України. Пам'ятки мистецтва України. Документальні пам'ятки України.

Тема 6. Соціально-економічні ресурси України

Поняття туристичної інфраструктури та інфраструктурного навантаження території. Територіальні особливості різних форм власності закладів туристичної інфраструктури. Охорона окремих туристичних ресурсів України. Екологічні проблеми та людський фактор.

РОЗДІЛ 3. Туристично-рекреаційне районування України

Тема 7. Туристичні ресурси областей Чорноморсько-Азовського узбережжя та Криму

Загальна характеристика рекреаційного регіону. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси. Історико-культурна спадщина.

Тема 8. Туристичні ресурси Карпат

Загальна характеристика рекреаційного регіону. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси. Історико-культурна спадщина.

Тема 9. Туристичні ресурси Поділля

Загальна характеристика рекреаційного регіону. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси. Історико-культурна спадщина.

Тема 10. Туристичні ресурси Полісся

Загальна характеристика рекреаційного регіону. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси. Історико-культурна спадщина.

Тема 11. Туристичні ресурси областей Придніпров'я України

Загальна характеристика рекреаційного регіону. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси. Історико-культурна спадщина.

Тема 12. Туристичні ресурси областей Східної України

Загальна характеристика рекреаційного регіону. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси. Історико-культурна спадщина.

Тема 13. Туристичні ресурси Харківської області

Загальна характеристика рекреаційного регіону. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси. Історико-культурна спадщина.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1. Науково-методичні засади вивчення туристичних ресурсів												
1. Туристичні ресурси України як навчальна дисципліна.	7	2		2		3						
2. Класифікація туристичних ресурсів	11	2		3		6						
3. Комплексна оцінка туристичних ресурсів України	12	2		4		6						
Разом за Розділом 1	30	6		9		15						
РОЗДІЛ 2. Характеристика туристичних ресурсів України												
4. Природні туристичні	13	3		4		6						

ресурси України												
5. Історико-культурні ресурси України	13	3	4		6							
6. Соціально-економічні ресурси України	14	4	4		6							
Разом за Розділом 2	40	10	12		18							
РОЗДІЛ 3. Туристично-рекреаційне районування України												
7. Туристичні ресурси Азово-Чорноморських рекреаційних регіонів	11	2	3		6							
8. Туристичні ресурси Карпат	11	2	3		6							
9. Туристичні ресурси Поділля	11	2	3		6							
10. Туристичні ресурси Полісся	11	2	3		6							
11. Туристичні ресурси областей Придніпров'я України	12	2	4		6							
12. Туристичні ресурси областей Східної України	12	2	4		6							
13. Туристичні ресурси Харківської області	12	2	4		6							
Разом за Розділом 2	80	14	24		42							
Усього годин	150	30	45		75							

4. Теми практичних / семінарських / індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Туристичні ресурси України як навчальна дисципліна.	2
2	Класифікація туристичних ресурсів	3
3	Комплексна оцінка туристичних ресурсів України	4
4	Природні туристичні ресурси України	4
5	Історико-культурні ресурси України	4
6	Соціально-економічні ресурси України	4
7	Туристичні ресурси областей Чорноморсько-Азовського узбережжя та Криму	3
8	Туристичні ресурси Карпат	3
9	Туристичні ресурси Поділля	3
10	Туристичні ресурси Полісся	3
11	Туристичні ресурси областей Придніпров'я України	4
12	Туристичні ресурси областей Східної України	4
13	Туристичні ресурси Харківської області	4
	Разом	45

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Туристичні ресурси України як навчальна дисципліна. Тенденції розвитку туризму	3
2	Класифікація туристичних ресурсів	6
3	Комплексна оцінка туристичних ресурсів України	6
4	Природні туристичні ресурси України	6
5	Історико-культурні ресурси України	6
6	Соціально-економічні ресурси України	6
7	Туристичні ресурси областей Чорноморсько-Азовського узбережжя та Криму	6
8	Туристичні ресурси Карпат	6
9	Туристичні ресурси Поділля	6
10	Туристичні ресурси Полісся	6
11	Туристичні ресурси областей Придніпров'я України	6
12	Туристичні ресурси областей Східної України	6
13	Туристичні ресурси Харківської області	6
	Разом	75

6. Методи навчання. Форми поточного та підсумкового контролю

Методи навчання. Застосовуються сучасні методи навчання, які охоплюють як цілком нові, так і оновлені традиційні методи викладання, авторські методиками. У цілому ці методи поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології: компетентнісний – навчання, спрямоване на розвиток навичок, умінь і якостей, які знадобляться в роботі; різноманітні інтегровані методи навчання (заняття-ділова зустріч, заняття-подорож, заняття-навчальна конференція, заняття-презентація тощо); проєктно-дослідницький метод: парі або групі студентів дають комплекс завдань чи проблемне питання, визначений час для виконання; заняття на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Передбачається використання дистанційних форм навчання: відеоконференції в форматі лекцій або семінарів, онлайн дискусії; індивідуальне і групове консультування, опитування, спільна робота пошукачів з викладачем з додатками, комп'ютерними програмами.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

1) Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів – *диспути, доповіді, бесіди.*

2) Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук – *робота в малих групах; проведення круглого столу та аналіз його результатів; індивідуальні завдання.*

3) Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території – *ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, командні проєкти, студентські презентації.*

4) Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання – *індивідуальний тренінг, модульна контрольна робота, реферати, есе, поточне опитування, екзамен.*

5) Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях – *виступи на наукових заходах, групова дискусія, захист кваліфікаційної роботи.*

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
-------	--------------	-----------------

1	Поточний	поточне опитування, перевірка практичних робіт, оцінювання студентських презентацій
2	Періодичний	тестові завдання
3	Самостійна робота	демонстрація і групове обговорення результатів самостійно виконаного завдання
4	Підсумковий контроль	екзамен

Пропущені заняття студенти відпрацьовують згідно завдань по темам, розміщених у класрумі дисципліни або отриманих від викладача з обов'язковим прикріпленням результатів практичного завдання, реферату, презентації у класрумі.

Підсумковий контроль проходить у формі екзамену у вигляді усної відповіді на білет аудиторно або дистанційно у вигляді відеоконференції у Meets.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Культурно-історична регіоналістика» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Поточна успішність													Сам. робота	Залік / екзамен	Усього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13			
2	4	4	4	4	4	4	4	6	6	6	6	6	20	20	100

Розподіл балів за формами контролю.

- відвідування заняття – 1 бал;
- робота на семінарському занятті – 2 бали;
- виконання практичного завдання – до 6 балів;
- письмове тестування – 10 балів;
- підготовка та виступ з рефератом, презентацією – до 6 балів;

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю – 80 балів

Залік – від 60 до 100 балів;

Екзамен – від 60 до 90 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

82-89	B	добре	зараховано
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Навчально-методичне забезпечення

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Робоча програма дисципліни	
2	Опірний конспект лекцій	1-13
3	Навчальні посібники; Кейси	1-13
4	Силабус	1-13
5	Збірка тестових і контрольних завдань для поточного оцінювання навчальних досягнень студентів;	1-13
6	Засоби підсумкового контролю (запитання до екзамену, комплект білетів для підсумкового контролю)	1-13
7	Телефон, ноутбук, комп'ютер з відповідним програмним забезпеченням, що дозволяє працювати у сервісі G Suite for Education	1-13

Методичне забезпечення:

1. Божко Л.Д. Робоча програма навчальної дисципліни «Туристські ресурси України» для студентів 1 курсу денної форм навчання напряму підготовки 242– «туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Харків: ХДАК, 2022.

2. Божко Л.Д. Силабус навчальної дисципліни «Туристські ресурси України» для студентів 1 курсу денної форм навчання напряму підготовки 242– «туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Харків: ХДАК, 2021.

3. Божко Л.Д. Методичні вказівки для виконання практичних (семинарських) робіт з навчальної дисципліни «Туристські ресурси України» для студентів 1 курсу денної форм навчання напряму підготовки 242– «туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Харків: ХДАК, 2021.

4. Божко Л.Д. Опірний конспект лекцій з дисципліни «Туристські ресурси України» для студентів 1 курсу денної форм навчання напряму підготовки 242– «туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Харків: ХДАК, 2021.

9. Рекомендована література

Обов'язкова

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: ВПЦ „Київський у-т, 2003. 395 с.

2. Закон України “Про туризм” //ВВР України. 1995.№ 31.2.

3. Мацола В. І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. Львів, 1997. — 259 с.

4. Покоłodна М.М., Божко Л.Д., Туристське краєзнавство: навчальний посібник. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. 310 с.

Додаткова

1. Бейдик О.О. Рекреаційне районування// ГЕУ. У 3-х т. К.: Вид-во ім. М.П. Бажана, 1990. т.3. с. 120.

2. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. К.: Ін-т туризму федерації профспілок України, 1998. 130с.

3. Географічна енциклопедія України. –К.: Українська енциклопедія ім. М. Бажана. Т.1, 1989.-416 с.; Т.2, 1990. Т.3 480 с.

4. Заповідники та національні природні парки України /Мінекобезпеки України.К.: Вища школа, 1999. –232с. 3.

5. Курортні ресурси України. К.: ЗАТ “Укрпрофоздоровниця”; “Тамед”, 1999. 314 с

6. Про природно-заповідний фонд. ВВР України. 1992. N 34.

7. Рутинський М. Й. Географія туризму України. Навчально-методичний посібник.К.: Центр навчальної літератури, 2004. –160с.

8. Туристичні ресурси України. К., 1996. 352 с.

9. Федорченко В. К., Мінич І. М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. К.: Дніпро, 2000. 160с.

10. Федунь О. В. Бальнеологічні ресурси Прикарпаття. Львів: ВНТЛ, 1999. 108с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rada.gov.ua/news/zak>

2. Наукова періодика України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
3. Електронні підручники онлайн «Туризм». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fs.onu.edu.ua/clients/client11/web11/pdf/bib/tourism_books.pdf
4. Все про туризм - туристична бібліотека. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tourlib.net/ua.htm>
5. Сайт Наукової бібліотеки СНУ ім. В.Даля «Туризм». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.snu.edu.ua/index/turizm/0-129>
6. БД Освіта. ua. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/psychology>.

10. Інструктивно-методичні матеріали до практичних (семінарських) занять

Практичне заняття № 1.

Тема: Природні туристичні ресурси України

Питання для обговорення:

1. Структура природних туристичних ресурсів
2. Функціональні типи та види рекреаційно-туристичних ландшафтів

Завдання:

3. Скласти глосарій основних понять дисципліни (не менше 20 термінів).

4. Провести Ділову гру «Асоціативний ряд». Під час проходження ділової гри студенти знайомляться з основними поняттями дисципліни, заповнюють конспект-організатор по кожному терміну - 10 асоціацій.

Література: 1, 3 -6; 1, 5; 1-6.

Практичне заняття № 2.

Тема: Історико-культурні ресурси України

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика культурно-історичних рекреаційних ресурсів.

2. Пам'ятки історії України.
3. Пам'ятки мистецтва України.
4. Документальні пам'ятки України.

Завдання: використовуючи наведену нижче інформацію (можна доповнювати) підготувати реферат і презентацію

Теми розподілити поміж студентами кожної групи.

В Україні виявлена значна кількість таких об'єктів, деякі з них мають світове та європейське значення та унікальний історико-інформаційний, духовно-естетичний, інтернаціональний потенціал.

Це місця, пов'язані з життям, діяльністю або перебуванням в Україні:

французів О. де Бальзака (м. Бердичів, Корець), Д. Рішельє, Ж.Лябурба (м. Одеса),
 угорця Ф. Ліста (м. Київ), німців Х. Х. Стівена (м.Ялта), П. Целана (м.Чернівці),
 іспанця Хосе (Йосипа) де Рібаса (м. Одеса),
 англійців Д. Говарда (м. Херсон), У. Черчілля (м. Ялта), італійця В. В. Растреллі (м. Київ),
 чехів Я. Гашка (м. Київ, Рівне, Дубно, Корець), Й. Главки (м.Чернівці), О. Яроша, Я. Налепки (м. Овруч),
 поляків А. Міцкевича (м. Львів), Л. Варинського (м. Канів), Я.Домбровського (м. Житомир), Я. Корчака, В. Василевської (м. Київ),
 американців Д. Хьюза (м. Донецьк, кол. Юзівка), Т. Драйзера (м. Київ), Д. Стейнбека (м. Київ), Д. Ріда (м. Рівне, Корець), Т. Рузвельта (м. Ялта),
 турка Назима Хікмета (м. Київ),
 шведа Майка (Михайла) Йогансена (м. Полтава, Харків),
 норвежців Фритьофа Нансена (м. Харків), Тура Хейердала (м. Київ) та ін.

Військовий меморіал, присвячений британцям, що загинули під час Кримської війни 1853-1856 р. (м. Севастополь), поховання шведів на Полі Полтавської битви (м. Полтава), австрійців, загиблих в Сталінградській битві у 1943р., місця розстрілу польських громадян (Биківня під Києвом, м. Луганськ,) та інші.

Література: 1, 3 -6; 1, 5; 1-6.

Практичне заняття № 3

Тема: Соціально-економічні ресурси України

Питання для обговорення:

1. Поняття туристичної інфраструктури та інфраструктурного навантаження території.
2. Охорона окремих туристичних ресурсів України.
3. Екологічні проблеми та людський фактор.

Завдання: підготувати та провести круглий стіл «Характерні риси соціально-економічних ресурсів України», на якому обговорити запропоновані питання.

Література: 1, 3 -6; 1, 5; 1-6.

Практичне заняття № 4

Тема: Туристичні ресурси областей Чорноморсько-Азовського узбережжя та Криму

Питання для обговорення:

1. Приазовський рекреаційний регіон

2. Причорноморський рекреаційний регіон
3. Кримський рекреаційний регіон

Завдання: підготувати реферати та презентацію на запропоновану тему:

1. Біосферний заповідник «Асканія-Нова»
2. Український степовий природний заповідник
3. Азово-Сиваський національний природний парк
4. Регіональний ландшафтний парк «Меотида»
5. Архітектурно-містобудівна спадщина _____ регіону
6. Головні приазовські курорти та зони відпочинку
7. Чорноморський біосферний заповідник
8. Дунайський біосферний заповідник
9. Національний природний парк «Велике філофорне поле Зернова»
10. Національний природний парк «Кінбурнська коса»
11. Унікальні пам'ятки природи Причорноморського рекреаційного регіону
12. Державний істор.-археол. заповідник – антична «Ольвія»
13. Архітектурні пам'ятки Одеси
14. Природні рекреаційні ресурси Криму
15. Пприродно-заповідні об'єкти Криму
16. Чатирдазький національні природний парк
17. Нікітський ботанічний сад
18. Карадазький природний заповідник
19. Архіт.-істор. заповідник «Судацька фортеця»
20. Бахчисарайський історико-культурний заповідник

Література: 3,4,5-7;1, 3, 5;1-6.

Практичне заняття № 5

Тема: Туристичні ресурси Карпат

Питання для обговорення:

1. Географічне положення регіону
2. Кліматичні умови Карпатського регіону
3. Спортивно-туристична рекреація Карпат

Завдання: Підготувати презентацію про Карпатський рекреаційний регіон (до 15 слайдів)

Література: 3, 4, 5-7; 1, 3, 5, 7; 1-6.

Практичне заняття 6.

Тема: Туристичні ресурси Поділля

Питання для обговорення:

1. Природні туристичні ресурси
2. Соціально-культурні туристичні ресурси регіону
3. Туристична специфіка регіону

Завдання: Порівняти туристичні ресурси областей, що належать до Подільського рекреаційно - туристичного регіону. Скласти таблицю. Визначити слабкі та сильні сторони туристичної індустрії кожної області. Провести панельне обговорення результатів дослідження.

, та

	Тернопільська	Хмельницька	Вінницька
Природні туристичні ресурси			
Соціально-культурні туристичні ресурси			

Література: 3, 4, 5-7; 1, 3, 5; 1-6.

Практичне заняття 7.

Тема: Туристичні ресурси Полісся

Питання для обговорення:

1. Природні туристичні ресурси
2. Соціально-культурні туристичні ресурси регіону
3. Туристична специфіка регіону

Завдання: Обрати 5 історико-архітектурних об'єктів регіону, охарактеризувати їх (реферат) та зробити по ним презентацію.

Література: 3, 4, 5-7; 1, 3, 5; 1-6.

Практичне заняття 8.

Тема: Туристичні ресурси областей Придніпров'я України

Питання для обговорення:

1. Природні туристичні ресурси
2. Соціально-культурні туристичні ресурси регіону
3. Туристична специфіка регіону

Завдання: Розділитися на малі групи і презентувати туристичні ресурси Кіровоградської, Дніпропетровської та Запорізької області.

Література: 3, 4, 5-7; 1, 3, 5; 1-6.

Практичне заняття 9.

Тема: Туристичні ресурси областей Східної України

Питання для обговорення:

1. Природні туристичні ресурси
2. Соціально-культурні туристичні ресурси регіону
3. Туристична специфіка регіону

Завдання: Скласти каталог історико-культурних ресурсів Полтавської і Сумської області за наведеним прикладом

Історико-культурні ресурси Полтавської області		
	Назва	Місце знаходження, адреса
1	Національний музей українського гончарства, Опішня 	вул. Партизанська 102, Опішня 38164, Україна
Історико-культурні ресурси Сумської області		
	Назва	Місце знаходження, адреса

Література: 3, 4, 5-7; 1, 3, 5; 1-6.

Практичне заняття 10.

Тема: Туристичні ресурси Харківської області

Питання для обговорення:

1. Природні туристичні ресурси
2. Соціально-культурні туристичні ресурси регіону
3. Туристична специфіка регіону.

Завдання: Скласти каталог сайтів туристичних ресурсів Харківської області.

Принципи відбору - наявність повнотекстових, фотодіаграм чи ілюстративних матеріалів, змістовність, вільний доступ.

Приклад:

Сайт «Запрошуємо до Харкова!» <http://kharkov.vbelous.net/>

Створений у 1995 році. Надає універсальну за змістом інформацію про Харків і Харківську область: історію та сьогодення, розвиток промисловості,

науки та культури, пам'ятки, визначних особистостей, а також ілюстративний матеріал. Повне уявлення про наповнення сайту надасть розділ «Подорож по сайту».

Література: 3, 4, 5-7; 1, 3, 5; 1-6.

Література

Основна:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: ВПЦ, Київський у-т, 2003. 395 с.
2. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. — Одеса : ОНЕУ, 2016. —262с.
3. Курортні ресурси України. К.: ЗАТ “Укрпрофоздоровниця”; “Тамед”, 1999. 314с.
4. Мацола В. І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. Львів, 1997. 259 с.
5. Покоłodна М.М., Божко Л.Д., Туристське краєзнавство: навчальний посібник. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. 310 с.
6. Про природно-заповідний фонд. ВВР України. 1992. N 34.
7. Туристичні ресурси України. К., 1996. 352 с.

Допоміжна література:

1. Заповідники та національні природні парки України /Мінекобезпеки України.К.: Вища школа, 1999. 232 с.
2. Бейдик О.О. Рекреаційне районування// ГЕУ. У 3-х т. К.: Вид-во ім. М.П. Бажана, 1990. т.3. 120 с.
3. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. К.: Ін-т туризму федерації профспілок України, 1998. –130с.
4. Географічна енциклопедія України. К.: Українська енциклопедія ім. М. Бажана. Т.1, 1989.-416 с.; Т.2, 1990. 480 с.; Т.3. 480 с.
5. Рутинський М. Й. Географія туризму України. Навчально-методичний посібник.К.: Центр навчальної літератури, 2004. 160с.
6. Федорченко В. К., Мінич І. М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. К.: Дніпро, 2000. 160 с.
7. Федунь О. В. Бальнеологічні ресурси Прикарпаття. Львів: ВНТЛ, 1999. 108с

Інтернет-ресурси:

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rada.gov.ua/news/zak>
2. Наукова періодика України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.

3. Електронні підручники онлайн «Туризм». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fs.onu.edu.ua/clients/client11/web11/pdf/bib/tourism_books.pdf
4. Все про туризм - туристична бібліотека. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tourlib.net/ua.htm>
5. Сайт Наукової бібліотеки СНУ ім. В.Даля «Туризм». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.snu.edu.ua/index/turizm/0-129>
6. БД Освіта. ua. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/psychology>.

11. Питання до екзамену

1. Тенденції розвитку туризму
2. Поняття туристичних ресурсів.
3. Географічні аспекти формування туристичних ресурсів України.
4. Класифікація туристичних ресурсів
5. Загальна характеристика туристичних ресурсів України. Туристичні регіони і райони України..
6. Комплексна оцінка туристичних ресурсів України
7. Природні туристичні ресурси України
8. Структура природних ресурсів.
9. Природно-географічні туристичні ресурси.
10. Кліматичні та водні рекреаційно-туристичні ресурси України.
11. Лісові рекреаційно-туристичні ресурси України.
12. Спелеоресурси України.
13. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси.
14. Поняття природно-заповідного фонду України.
15. Історико-культурні ресурси України
16. Загальна характеристика культурно-історичних рекреаційних ресурсів. Пам'ятки історії України.
17. Пам'ятки археології України.
18. Пам'ятки містобудування та архітектури України.
19. Пам'ятки мистецтва України.
20. Документальні пам'ятки України.
21. Соціально-економічні ресурси України
22. Поняття туристичної інфраструктури та інфраструктурного навантаження території.
23. Охорона окремих туристичних ресурсів України.
24. Екологічні проблеми та людський фактор.
25. Туристично-рекреаційне районування України

26. Туристичні ресурси областей Чорноморсько-Азовського узбережжя та Криму
27. Туристичні ресурси Карпат
28. Туристичні ресурси Поділля
29. Туристичні ресурси Полісся
30. Туристичні ресурси областей Придніпров'я України
31. Туристичні ресурси областей Східної України
32. Туристичні ресурси Харківської області

12. Вимоги до оформлення реферату

1. Обсяг реферативної роботи має складати до 10 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації. Робота має бути надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці реферату.

2. Текст реферативної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4(210 x 297).

3. Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання - "За шириною"; міжрядковий інтервал "Полуторний" (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 1 см. Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

4. Скорочення слів та словосполучень мають відповідати чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи

5. Розділи та підрозділи мають містити заголовки, які належить точно відтворювати у змісті. Заголовки розділів, як правило, розміщують посередині рядка. Назви розділів друкують великими літерами без розділових знаків у кінці, без підкреслень. Заголовки розділів слід починати з належного відступу.

6. Нумерація сторінок має бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки чи рисок. Титульний аркуш (додається) включається до загальної нумерації сторінок письмової роботи, але номер сторінки на титульному аркуші, як правило, не проставляють. Розділи слід нумерувати також арабськими цифрами.

7. При використанні літературних джерел в тексті письмової роботи повинні бути посилання на них. В разі посилання на літературне джерело у квадратних дужках вказується його порядковий номер у списку літератури та конкретна сторінка, наводиться цитата, точні цифри, дані, наприклад [3, с. 17].

8. Ілюстративний матеріал – малюнки, графіки, схеми тощо слід розміщувати безпосередньо після першого посилання на нього в тексті. Якщо графік, схема, таблиця не поміщається на сторінці, де є посилання, їх подають на наступній сторінці. На кожний ілюстративний матеріал мають бути посилання в тексті.

Харківська державна академія культури

Кафедра туристичного бізнесу

РЕФЕРАТ

на тему: « »

Виконала:
студент(ка) 1 к

група

ПФБ

Перевірив:

Божко Л.Д,

Харків, 2023

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу

Укладач:

Божко Любов Дмитрівна,
доктор культурології, завідувач кафедри туристичного бізнесу

Друкується в авторській редакції

План 2023

Підписано до друку 20.04.2023 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. Друк арк. . Обл.-вид. арк. . Тираж 100. Зам. №
ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК